

BRZA

REAKCIJA

**Mnogo oružja, previše reči,
premalo koordinacije: odgovor
institucija na višestruka ubistva u
Beogradu i Mladenovcu**

Beograd, jun 2023.

**#EY
ЗА ТЕБЕ**

U Srbiji su se početkom maja 2023. dogodila dva masovna (višestruka) ubistva, koja su uznemirila javnost, kako je saopšteno i u [izveštaju](#) Vlade Srbije pred Narodnom skupštinom. [Prvi događaj](#) dogodio se 3. maja u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ u Beograda, kada je trinaestogodišnji učenik ubio deset osoba (devet učenika i službenika obezbeđenja) i ranio šest osoba (pet učenika i nastavnicu). [Drugi događaj](#) odigrao se u večernjim satima 4. maja u okolini Mladenovca, tj. u selima Dubona i Malo Orašje, kada je dvadesetogodišnji meštalin ubio osmoro, a ranio četrnaestoro ljudi. Pored toga što su izvršena u kratkom roku i što su šteta i broj žrtava u ovim događajima veliki, zajedničko im je to što su počinjeni vatrenim oružjem. Prvi je učinjen oružjem koje je bilo u legalnom posedu oca učenika koji je izvršio ubistva, zbog čega su njegovi roditelji uhapšeni. Drugi događaj je izvršen ilegalnim oružjem, automatskom puškom koju, prema važećem [Zakonu o oružju i municiji](#), ne može registrovati fizičko lice. Policija je tokom istrage kod osumnjičenog, članova njegove porodice i rođaka pronašla veću količinu oružja i municije, koje je zaplenila, a [otac](#), [deda](#) i [ujak](#) osumnjičenog takođe su uhapšeni.

Povodom ovih događaja [predsednik](#) i Vlada Srbije brzo su reagovali i najavili uvođenje niza mera, čiji je karakter problematičan, a efikasnost upitna. Predsednik je u svom obraćanju pomenuo smrtnu kaznu, čije uvođenje nije u skladu sa [Evropskom konvencijom o ljudskim pravima](#), koju je ratifikovala i Srbija. To je navodno [odbila premijerka](#) i o tome više nije bilo reči. Potom, najavljeno je smanjenje starosne granice za krivičnu odgovornost maloletnika sa 14 na 12 godina. Međutim, umesto prevencije i odvraćanja od vršenja nasilja, ovom merom bi maloletnički kriminalitet i recidivizam bili povećani, o čemu svedoče iskustva drugih [zemalja](#). Na isti način, pitanje je da li će strože kazne za dela u vezi sa oružjem zaista smanjiti njihovo korišćenje u aktima nasilja. Takođe, postavljeni su [policajci u svakoj školi](#) i najavljene vanredne kontrole oružja koje je u posedu građana, što je opteretilo policijsku organizaciju i najavilo dalju represiju nad građanima. Pored problema u vezi sa najavljenim merama, način na koji se komunikacija sa javnošću odvijala dodatno je uznemirio građane, jer su tokom nje otkriveni detalji iz istrage. Ona je, takođe, podsticala [senzacionalističko izveštavanje pojedinih medija](#).

Svoje nezadovoljstvo odgovorom vlasti na višestruka ubistva, postupanjem i radom državnih organa koji je prethodio, kao i permanentnim nasiljem u medijima, građani su ispoljili protestujući na ulicama [Beograda](#), a potom i [široj Srbiji](#). [Zahtevi protestanata](#) uglavnom se odnose na regulisanje elektronskih i štampanih medija, odgovornost zvaničnika i ukidanje rijaliti

programa, u kojima se emituje nasilje. Ove proteste je podržala šira javnost, uključujući u to i [studente](#) i [akademska zajednicu](#), [umetnike](#), [organizacije civilnog društva](#), [advokate](#) i [političke organizacije](#). Najavljeni [set mera je uglavnom represivnog karaktera](#) i ne doprinosi unapređenju bezbednosti građana, a postoji mogućnost da se, umesto efikasnog odgovora na problem, prošire ovlašćenja i uloga policije i obaveštajnih službi radi jačanja autoritarne moći vlasti. Na kraju, nema dokaza da će se merama koje su preduzete zaista smanjiti broj vatrene oružja među građanima i, što je još važnije, posledice do kojih ono može dovesti.

Naime, velika količina oružja, koja se nalazi u posedu građana Srbije i u regionu, deo je nasleđa ratova iz 1990-ih i razvoja organizovanog kriminala u regionu u poslednjih tridesetak godina. Prisustvo i legalnog – registrovanog i nelegalnog – neregistrovanog oružja uočeno je kao problem i u Srbiji i u regionu ([državama bivše Jugoslavije](#) i [na Zapadnom Balkanu](#)). Posledice posedovanja oružja jesu njegova upotreba u organizovanom kriminalu, nasilju u porodici, kao i u drugom interpersonalnom nasilju. Iako su postojale javne politike koje su potvrđivale da se radi na rešavanju ovog problema, dovode se u pitanje njihova efikasnost i primena zakona. Ovaj tekst se bavi upravo reakcijom države na problem sa oružjem, merama koje su donete i komunikacijom sa javnošću u ovim kriznim situacijama.

Veliki broj legalnog i ilegalnog oružja među građanima Srbije i problemi njegove kontrole

Poput ostalih zemalja na Zapadnom Balkanu, Srbija je u vrhu zemalja po broju oružja koje poseduju građani. [Studija](#) pod nazivom „Smol arms srvej“ (*Small Arms Survey*), programa švajcarskog [Instituta za međunarodne i studije razvoja](#), procenjuje da u Srbiji ima 39,1 komad oružja na 100 stanovnika, čime ona deli treće mesto u svetu sa Crnom Gorom, iza SAD i Jemena.¹ Iako ova studija nije najaktuelnija, ona je polazno stanovište za ocenu da građani u regionu imaju veliki broj oružja, za koju su se vezali mnogi mediji. Deo tog oružja se postepeno legalizuje, dok deo biva uvučen u ilegalne tokove. Vlasnici ga prodaju zarad sticanja profita ili zato što jednostavno ne mogu da ga legalizuju. Tako ovo oružje može postati deo sredstava organizovanih kriminalnih grupa ili kriminalaca koji deluju samostalno.

Nakon tragičnih događaja koji su se dogodili početkom maja, predstavnici institucija saopštili su podatke o aktuelnom broju registrovanog oružja koje građani poseduju: oko [470.000 građana poseduje 766.000](#)

1 Iako su se mediji pozivali na podatke iz ove studije, ona ima ograničenja koja je važno razumeti. Prvo, istraživanje se zasniva na podacima iz 2017. godine i iz ranijih podataka. Drugo, ona predstavlja procenu broja registrovanog i neregistrovanog oružja koje poseduje stanovništvo.

komada oružja. Od tog broja, 211.000 komada oružja je za ličnu bezbednost (pištolji i revolveri), a 400 lica ima i dozvolu za nošenje ovog oružja. Među **merama** za kontrolu oružja jeste i revizija svih izdatih licenci, moratorijum na izdavanje dozvola za držanje i nošenje oružja, pooštavanje kazni za krivično delo nedozvoljene proizvodnje, držanja, nošenja i stavljanja u promet oružja, eksplozivnih sredstava i materija iz čl. 348 **Krivičnog zakonika**. Pored toga, Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) **pozvalo** je građane da predaju neregistrovano oružje i municiju, bez bilo kakvih posledica, uključujući u to i krivičnu odgovornost. Iako je najavljeno da oni tom prilikom ne moraju da pruže lične podatke i dokazuju poreklo oružja, javljali su se građani čiji su podaci evidentirani prilikom predaje oružja, a MUP se naknadno

oglasio, objasnivši da je reč o oružju koje je ostalo nakon smrti vlasnika i da je razlog ovakvog postupanja brisanje iz poreske prijave.

Od 8. maja do 29. juna 2023. godine prikupljeno je 78.302 komada oružja, 4.085.000 komada municije i 25.914 komada minsko-eksplozivnih sredstava. Ovo je znatno više u odnosu na prethodne kampanje (videti tabelu). Ipak, čini se da je to moglo da se učini i ranije, o čemu će više reči biti u nastavku teksta. Takođe, MUP je naredbom ministra **produžio** poziv za predaju oružja do 30. juna. Ovo je izazvalo reakcije **pravnika, koji dovode u pitanje zakonitost** takve odluke, jer se podzakonskim aktima ne može suspendovati primena Krivičnog zakonika.

Tabela 1 - Predato oružje, municija i minsko-eksplozivna sredstva u kampanjama MUP-a

	2015.	2016.	2017.	2020.	2023. (8. 5 – 29. 6)
Oružje	2138	926	661	147	74.818
Municija	160.434	61.755	56.852	2977	4.085.000
Minsko-eksplozivna sredstava	/	/	313	12	25.914

Izvor: MUP²

Prilikom objavljivanja poziva građanima nisu data uputstva kojima se objašnjava da je, pored predaje oružja u stanicama policije, moguće i telefonski pozvati policiju da dođe na adresu gde se oružje nalazi. Ovo je posebno važno u slučajevima kada je reč o minsko-eksplozivnim sredstvima (npr. neželjena detonacija usled transporta) i o gabaritnom oružju. Građani koji su ovo oružje donosili od kuće ugrožavali su svoju bezbednost i bezbednost drugih. Naknadno, MUP je izdao saopštenje, kojim je obavestio građane da **pozovu** policiju kako bi predali ovakvu vrstu oružja. Prema **izjavi predsednika i nekim saopštenjima MUP-a**, sve prikupljeno oružje, osim trofejnog, biće uništeno, a delovi će biti iskorišćeni za proizvodnju novog u fabrici oružja „Zastava“ u Kragujevcu.

Drugi problem u vezi sa kontrolom oružja predstavlja pitanje kako se ono čuva i kako će MUP izvršiti **najavljenju kontrolu** oružja u legalnom posedu građana. Prema **Zakonu o oružju i municiji** (ZOOM), čl. 11, st. 9, oružje mogu posedovati fizička lica koja ispunjavaju uslove za bezbedno smeštanje i čuvanje oružja. Međutim, ovo pitanje dalje ne reguliše ZOOM, već Pravilnik o prostorno-tehničkim uslovima za bezbedno smeštanje i čuvanje oružja i municije, gde se u članu 2, st. 1 kaže: „Fizička lica koja nabavljaju oružje

dužna su da obezbede uslove za bezbedan smeštaj i čuvanje oružja i municije, tako da ono ne može doći u posed neovlašćenih lica, odnosno da bude zaključano i posebno odvojeno u sefovima, kasama ili sličnim ormanima koji se ne mogu lako otvoriti.“ Ispunjenost ovih uslova proverava se prilikom izdavanja oružnog lista i predstavlja sastavni deo bezbednosne provere (ZOOM čl. 11, st. 6). Praktično, policijski službenici opšte nadležnosti proveravaju verodostojnost „sefova, kasa i ormana“ u kojima se čuva oružje na terenu, tj. u mestu prebivališta, na adresi stanovanja fizičkog lica. Tom prilikom se uglavnom zahteva da lice poseduje metalnu kasu, sef ili orman na zaključavanje i ključeve ili šifru koju samo ono poseduje, tj. zna.

Problem je što se ova kontrola vrši inicijalno prilikom izdavanja oružnog lista i eventualno po prijavljenim događajima, u kojima učestvuju lica koja poseduju oružje. S obzirom na visoku brojku registrovanog oružja i veliki broj fizičkih lica (470.000), koja je potrebno kontrolisati najavljenom vanrednom kontrolom, dovodi se u pitanje kapacitet resursa MUP-a za njeno sprovođenje, a posebno kada u vidu imamo da je policija bila opterećena time što mora biti prisutna u školama i time što prikuplja oružje koje predaju građani.

2 Podatke za 2015, 2016, 2017, 2020. objavio je BBC na srpskom, dok je podatke za 2023. saopštila predstavnik MUP-a, Bojana Otović Pjanović, prilikom **gostovanja na RTS-u** 30.06.2023. godine

Kašnjenje u harmonizaciji propisa i sprovođenju edukativne kampanje o zloupotrebi vatrenog oružja u Srbiji

Srbija se obavezala da, u okviru Poglavlja 24 (Pravda, sloboda i bezbednost) pristupnih pregovora sa Evropskom unijom (EU), unapredi borbu protiv skladištenja, prodaje i posedovanja nelegalnog vatrenog oružja, da sprovodi novi Zakon o oružju i municiji, kao i da usvoji i sprovodi svoju buduću Strategiju i Akcioni plan za lako i malokalibarsko naoružanje. Ovo podrazumeva unapređenje operativnih kapaciteta i dodatno usklađivanje zakonodavstva sa pravom EU, uspostavljanje centralizovanog sistema za registrovanje zaplenjenog oružja, razmenjivanje informacija, bezbedno čuvanje i uništavanje konfiskovanog oružja.

U [Izveštaju](#) o napretku Srbije za 2022. godinu Evropska komisija (EK) navela je da postoje napori u oblasti integralne kontrole vatrenog oružja, naročito u harmonizaciji sa pravnim tekovinama EU, ali da treba unaprediti aktivnosti u okviru ciljeva za Zapadni Balkan, koji se nalaze u [Akcionom planu EU o trgovini vatrenim oružjem](#), poput onih o podizanju nivoa svesti, informisanju i edukaciji o opasnostima i rizicima u vezi sa zloupotrebom, nedozvoljenim posedovanjem i trgovinom vatrenim oružjem/malim i lakim oružjem.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je u [Izveštaju](#) o sprovođenju aktivnosti vezanih za revidirani Akcioni plan za Poglavlje 24 u periodu jul – decembar 2022. godine navelo planiranje, kreiranje i sprovođenje kampanja za podizanje svesti o opasnostima malog i lakog oružja (eng. skr. SALW). Takođe je navedeno da je obrazovana Radna grupa za analizu, planiranje, dizajn i sprovođenje ovih kampanja, da su uspostavljeni partnerstvo sa civilnim društvom i platforma za društvene medije. Međutim, prema [Izveštaju](#), ove aktivnosti su i dalje bile u toku. Formirana je i Interresorna radna grupa, koja se sastala tri puta radi pravljenja medijskog sadržaja za navedenu kampanju: sastala se sa predstavnicima OEBS-a povodom produžetka projekta do kraja 2024. godine, povodom nastavka intenzivne komunikacije, kao i povodom javnog poziva za izbor agencije za potrebe kampanje, koji se očekivao u januaru 2023. godine. Na poslednjem sastanku je dobijeno odobrenje ministra da se projekat produži do kraja 2024. godine. Međutim, čini se da se sa izborom agencije i kampanjom zakasnilo.

Činjenica je da je poslednji poziv za predaju oružja nakon događaja u Beogradu i Mladenovcu rezultirao daleko većim brojem predatog legalnog i nelegalnog oružja nego tokom prethodnih akcija. Veći broj građana je, usled ovih događaja, odlučilo da preda svoje oružje, ali tek pošto su shvatili razmere posledica njegove zloupotrebe. Upravo se u višestrukim ubistvima u Beogradu i u okolini Mladenovca, u kojima je korišćeno vatreno oružje, potvrdilo da je potrebna edukacija šire javnosti o posledicama prisustva oružja.

Nepoznate razmere ilegalne trgovine oružjem u Srbiji

U okviru Poglavlja 24 navodi se takođe da je potrebna izmena i dopuna Krivičnog zakonika (KZ) kako bi se efikasno trgovina oružjem inkriminirala kao posebno krivično delo. Ovim bi se omogućilo efikasnije praćenje ilegalnih tokova oružja na osnovu tačnijih podataka i zvanične statistike o takvim slučajevima. Naime, prema aktuelnom zakonodavnom rešenju, jedino krivično delo nedozvoljene proizvodnje, držanja, nošenja i prometa oružja i eksplozivnih materija iz čl. 348 KZ reguliše sve protivpravne radnje u vezi sa trgovinom oružjem. Ipak, u zvaničnim statistikama i podacima ne razlikuje se da li je ovo delo izvršeno registrovanim ili neregistrovanim oružjem, kao ni da li je oružje bilo predmet trgovine ili zloupotrebe, poput nelegalnog držanja ili nošenja. Tako stvarne razmere ilegalne trgovine oružjem ostaju skrivene u podacima o prijavljenim, optuženim ili osuđenim licima u vezi sa krivičnim delom iz člana 348 KZ. Upravo se ovo navodi kao zamerka u polugodišnjem [Izveštaju](#) (str. 26) EK o Srbiji za poglavlja 23 i 24 iz maja 2022. godine, kao i u godišnjem [Izveštaju](#) za 2022. godinu i traži se usklađivanje zakonodavstva sa [Protokolom Ujedinjenih nacija o oružju](#). Usaglašavanjem zakonodavnog okvira i inkriminacijom ilegalne trgovine oružjem kao posebnog krivičnog dela dobiće se jasniji pregled i uspostaviti osnova za efikasne politike zasnovane na dokazima koje će voditi prevenciji i suzbijanju ilegalne trgovine oružjem. Prema navodima predstavnika MUP-a izrečenim prilikom sastanaka sa civilnim društvom, ove novine razmatra Radna grupa za izmene Krivičnog zakonika u okviru Ministarstva pravde, ali je njen rad potpuno netransparentan.

Maloletnici u streljanama i vatreno oružje – potrebne izmene Zakona o oružju i municiji

Dodatni aspekt problema sa oružjem otkrio je [ministar unutrašnjih poslova](#) kada je saopštio da je dečak koji je izvršio ubistva u OŠ „Vladislav Ribnikar“ vežbao sa svojim ocem gađanje iz vatrenog oružja u streljani. Važeći [Zakon o oružju i municiji](#) (ZOOM) ne sadrži odredbe u kojima se reguliše da li i pod kojim uslovima maloletna lica mogu koristiti streljane i vatreno oružje. Nakon toga [oglasili](#) su se i predstavnici streljana i istakli da, iako ZOOM to ne reguliše, oni internim aktima i u praksi ne dozvoljavaju upotrebu vatrenog oružja maloletnim licima, ali da ne mogu da kontrolišu upotrebu oružja kada neko iznajmi prostor i ima svoje oružje. Takođe, ovo nije bilo regulisano ni u [Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o oružju i municiji](#), koji je povučen iz javne rasprave u decembru 2022. godine.

Nakon događaja u OŠ „Vladislav Ribnikar“ Vlada je usvojila niz [zaključaka](#), među kojima su taj da MUP mora kontrolisati streljane i da je potrebno pripremiti

propise o uslovima i načinu njihovog korišćenja, uključujući u to i zabranu pristupa maloletnim licima. Takođe je navedeno da će pomenuta Radna grupa za izmene KZ pripremiti odredbe kojima bi bila propisana krivičnopravna odgovornost za lica koja maloletnim i drugim neovlašćenim licima omoguće da dođu u posed vatrenog oružja i koja obučavaju maloletna i druga neovlašćena lica da rukuju vatrenim oružjem.

Propusti u komunikaciji sa medijima, kršenje pravila istrage i zaštite podataka o ličnosti

Zakon o javnom tužilaštvu u čl. 11, st. 2. reguliše da javna tužilaštva obaveštavaju javnost o stanju kriminaliteta i pojedinim predmetima, poštujući pritom pretpostavku nevinosti i vodeći računa o interesima učesnika u postupku. Međutim, kada je reč o odnosima sa medijima, uključujući u to i saopštenja za javnost o istragama i suđenjima koja su u toku, i dalje time upravljaju političari i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, a ne tužilaštvo, što potvrđuje i [Izveštaj](#) EK za 2022. Primer je i konferencija održana nakon događaja u OŠ „Vladislav Ribnikar“, kada je načelnik Policijske uprave (PU) za Grad Beograd [izneo informacije](#) iz istrage, uključujući u to i lične podatke učinioca, i pokazao njegov spisak sa imenima žrtava. Takođe, predsednik Republike je u svom obraćanju javnosti [izneo lične podatke](#) dečaka koji je počinio ubistva, kao i podatke članova njegove porodice, među kojima su i podaci o njihovoj prošlosti, materijalnom statusu, zaposlenju, navikama i ponašanju itd. Povodom spiska dece koji je načelnik PU za Grad Beograd izneo u javnost premijerka je u Narodnoj skupštini [istakla](#) da se vodi istraga radi utvrđivanja odgovornosti. Ipak, nije jasno protiv koga Sektor unutrašnje kontrole vodi ovu istragu, jer su na konferenciji govorili ministar Bratislav Gašić i načelnik Veselin Milić. Inače, [istraživački mediji](#) su od početka maja zahtevali informacije o odgovornosti nadležnih u ovim slučajevima, ali o tome još uvek ne postoji jasan odgovor.

Slaba koordinacija organa tokom postupka i nepostojanje centralizovanih sistema

U policiji i tužilaštvima i dalje ne postoje adekvatni centralizovani sistemi za upravljanje predmetima i njihovim radnim tokom, kojim bi se svi relevantni podaci povezali i činili dostupnim svim institucijama, što je primećeno i u [izveštaju](#) EK. Ovo je simptomatično u slučaju iz Mladenovca, jer je ubistvo izvršilo lice koje je pravosudnim organima i policiji bilo poznato od ranije i protiv kog je vođen postupak zbog krivičnog dela napada na službeno lice u vršenju službene dužnosti iz čl. 23 Zakon o javnom redu i miru. Postupak je obustavljen na osnovu mišljenja Centra za socijalni rad zbog njegovog statusa kao mlađeg punoletnog lica po Zakonu o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnoj pravnoj zaštiti maloletnih lica. Ovo su najpre saopštili [ministar unutrašnjih poslova](#) i jedna [narodna poslanica](#), a o ishodu postupka pisali su i [istraživački mediji](#).

U vezi sa svim gore navedenim jasno je da propusti i kašnjenje sa sprovođenjem aktivnosti iz prelaznih merila u okviru poglavlja 23 i 24 za pristupne pregovore sa EU imaju štetne posledice po društvo. Poštovanjem i sprovođenjem svih aktivnosti smanjile bi se štetne posledice u vezi sa zloupotrebom vatrenog oružja i poboljšala kontrola lakog i malog oružja. Takođe, poboljšalo bi se vođenje istraga i koordinacija između organa prilikom vođenja predmeta i razmene informacija, kao i komunikacija sa javnošću i edukativno informisanje javnosti, kao i informisanje koje ne bi štetilo pojedinačnim krivičnim postupcima.

Preporuke

Potrebno je što pre pokrenuti kampanju informisanja javnosti o štetnim posledicama zbog prisustva vatrenog oružja, bilo to legalno – registrovano ili nelegalno – neregistrovano oružje. Potrebno je edukovati širu javnost o opasnostima, zloupotrebama, načinu raspolaganja i korišćenja vatrenog oružja. Ovakvom kampanjom treba jasno odrediti ciljne grupe, tj. građane koji dolaze ili mogu doći u kontakt sa oružjem. Na primer, oni koji legalno poseduju oružje (lovci i lica koja poseduju oružje za ličnu bezbednost) najčešće su pripadnici muškog pola, raznovrsnih starosnih grupa (iako najčešće srednje dobi), kao i pripadnici srednjeg staleža. U slučaju ilegalnog oružja potrebno je targetirati mlade koji su podložni uticaju organizovanog kriminala (npr. mladi koje regrutuju kriminalne grupe radi distribucije droga ili oružja) ili afektivnim nasilničkim delima (kao u slučaju Mladenovca). Pored toga, potrebno je unaprediti bezbednosnu kulturu mladih, pripadnika školskog uzrasta, koji mogu doći u kontakt sa oružjem (npr. razvijanjem programa i školskih predmeta, a ne pojedinačnim predavanjima, koje drže pripadnici policije). Naravno, potrebno je sprovesti dalje analize problema sa oružjem, kao i njegovih korisnika kako bi ove kampanje bile efikasne.

Potrebno je da se kampanje predaje oružja organizuju i sprovode primenom zakona i usvajanjem svih zakonskih propisa kako bi se u potpunosti obezbedila vladavina prava i izbeglo donošenje ovakvih odluka na osnovu akata pojedinaca. Takođe, potrebno je da se javnost blagovremeno informiše o načinu predaje oružja, a naročito o njegovom prenošenju do policijske stanice kako bi se izbeglo ugrožavanje ljudske i materijalne bezbednosti. Potrebno je da se ove akcije sprovode transparentno u slučajevima kada je potrebno utvrđivanje identiteta lica koje predaje oružje i izdati obaveštenja o načinu na koji se o tome vode evidencije. Nakon kampanje potrebno je informisati javnost o tome gde je i kako je završilo predato oružje.

Potrebno je izmenama Zakona o oružju i municiji regulisati status maloletnih lica u vezi sa korišćenjem oružja u streljanama, u okviru sportskih i drugih udruženja. Takođe, potrebno je u samom Zakonu o oružju i municiji podrobnije regulisati uslove za bezbedno smeštanje i čuvanje oružja, kao i predvideti redovnu (inicijalno prilikom nabavke i periodično –

na šest meseci ili godinu dana) i vanrednu kontrolu čuvanja oružja (prilikom prijave svih događaja sa elementima nasilja). Time bi se obezbedilo da se ova aktivnosti izvršava periodično i izbegli bi se slučajevi u kojima, nakon inicijalno sprovedene kontrole u upravnom postupku prilikom izdavanja oružnog lista, nije poznato kako se raspolaže oružjem. Takođe bi se sprečilo da se legalno oružje zloupotrebi u slučajevima nasilja. Potrebno je da o ovim merama, njihovom donošenju i sprovođenju, odlučuju profesionalci iz policije zajedno sa akademskim i civilnim ekspertima kako bi se izbegli slučajevi uvođenja radi ostvarivanja političkih uticaja, a na štetu građana i same policije.

Potrebno je kao novo, posebno krivično delo uvesti ilegalnu trgovinu oružjem, čime bi se izvršila harmonizacija sa evropskim propisima i Protokolom Ujedinjenih nacija o oružju, dobio jasan pregled i uspostavile osnove za politike zasnovane na dokazima u oblasti prevencije i suzbijanja ilegalne trgovine oružjem.

Potrebno je ojačati kapacitete tužilaštava, kao nosilaca istrage u prekrivičnom postupku, u odnosima sa javnošću i medijima. Tužiocima koji vode postupak, i eventualno nadležni policijski službenici, trebalo bi da informišu javnost povodom istraga o događajima koji su od interesa za javnost. Jedino se na taj način može obezbediti da informacije iz istrage ne ugroze krivični postupak, kao i pretpostavka nevinosti i zaštita podataka o ličnosti. Takođe, time bi se umanjila šteta svim žrtvama i njihovim porodicama i sprečili reviktimizacija i traume. Ovo bi trebalo sprovesti obezbeđivanjem samostalnosti, nezavisnosti i operativnosti tužilaštva, kao i depolitizacijom policije, tj. [predloženom](#) operativnom autonomnošću Direkcije policije u okviru MUP-a. Takođe, da bi se ojačali kapaciteti tužilaštva i policije, potrebno je osposobiti ih i edukovati za komuniciranje sa javnošću.

Potrebno je uspostaviti adekvatne centralizovane informacione sisteme radi koordiniranja organa koji učestvuju u prekrivičnom i krivičnom postupku, najpre policije i pravosudnih organa, ali i centara za socijalni rad i drugih relevantnih organa. Time bi se omogućio bolji i brži protok informacija, te identifikovali rizici i pretnje od nasilja i sličnih događaja.

O prEUgovoru

Koalicija prEUgovor je mreža organizacija civilnog društva osnovana radi praćenja politika koje se odnose na pregovore o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, sa posebnim naglaskom na poglavja 23 i 24.

Cilj prEUgovora je da pomogne da se proces pristupanja EU iskoristi za ostvarenje suštinskog napretka u daljoj demokratizaciji srpskog društva.

Koaliciju prEUgovor čine:

Akcija protiv trgovine ljudima (ASTRA)

www.astra.rs

Autonomni ženski centar (AŽC)

www.womenngo.org.rs

Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP)

www.bezbednost.org

Centar za primenjene evropske studije (CPES)

www.cpes.org.rs

Centar za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS)

www.cins.rs

Grupa 484

www.grupa484.org.rs

Transparentnost Srbija (TS)

www.transparentnost.org.rs

Glavni proizvod prEUgovora je [polugodišnji izveštaj](#) o napretku Srbije u klasteru 1.

Aktivnosti prEUgovora možete pratiti na:

 www.preugovor.org

 [prEUgovor](#)

 [prEUgovor](#)

Izradu ovog dokumenta finansijski je podržala Evropska unija u okviru projekta „PrEUgovor nadzor politika: izgradnja savezništava za jači uticaj u neizvesnoj budućnosti“. Za stavove iznete u dokumentu odgovorna je jedino koalicija prEUgovor i ne može se ni u kom slučaju smatrati da oni odražavaju stavove Evropske unije.